

Bjergby-Mygdal Idrætsforening er med i Hjørring Kommune og DGI Nordjyllands satsning på at få flere unge kvinder ind i foreninger. Læs om fritidspolitik på side 8-10. Foto: UNGe KVINDER, Hjørring Kommune

Indhold:

Leder – Hurra for hverdagsdemokratierne	Side 2
Data giver bedre fordeling af haller – om Skanderborg Kommunes brug af data	Side 3-5
Noter – Læs om hjemhørskravet og få et tip til en god Grundtvig-podcast	Side 6-7
Mere udvikling for pengene – om Hjørring Kommunes fritidspolitik	Side 8-10
Nye ideer skal boble i Roskilde – om Folkeoplysningens Laboratorium	Side 11
Fremgang og flere kurser i Fritid & Samfund – nyt fra repræsentantskabsmødet	Side 12-13
Kursusoversigt – Bliv klogere på efterårets mange kurser	Side 14
Kursus: Fleksible tilrettelæggelsesformer og debatskabende aktiviteter	Side 15-16
Kursus: Godkendelse af folkeoplysende foreninger	Side 17-18
Kursus: Sådan skaber I udvikling i folkeoplysningsudvalget	Side 19-20
Kursus: Kom godt rundt om administrationen af aftenskoler	Side 21-22
Bagside – Læs tal til eftertanke fra en ny undersøgelse om hverdagsdemokratier	Side 23

Leder:

Hurra for hverdagsdemokratierne

Af Jonna Toft,
sekretariatschef,
Fritid & Samfund

Uhyrlighederne vælter ud i medierne i kølvandet på TV2's dokumentar 'Den sorte Svane' i disse dage. Selv var jeg ved at falde ned af sofaen af forargelse over, hvordan erhvervsfolk, advokater og andre habitklædte bedsteborgere snyder og bedrager bl.a. Skat, hvor det kan lade sig gøre.

Fakturakarruseller, hvidvask, samarbejde med rockere, bestikkelse, kontanter i skotøjsæsker, konkursboer der bliver tømt for værdier Man kan blive temmelig desillusioneret.

Men de fleste mennesker vil heldigvis andre det godt. Mangler man bevis for den påstand, kan man dykke ned i Tænk tanken Mandag Morgen og TrygFondens nye undersøgelse om vores frivillige engagement i hverdagsdemokratier.

Undersøgelsen bygger på svar fra mere end 10.000 personer og opererer med en bredere definition end Frivillighedsundersøgelsen, der anslår, at ca. 40 pct. af befolkningen laver frivilligt arbejde.

Og tænk engang! Hele 75 pct. af danskerne angiver at være en del af mindst én hverdagsdemokratisk organisation, måske en skolebestyrelse, haveforening, idrætsforening, boligforening, partiforening, miljøorganisation, patientforening eller i demokratiske virksomheder som Coop. (Læs også Bagsiden).

En gruppe involverer sig mere end andre: Ca. én ud af tre danskere er ikke blot medlemmer.

De er en del af ledelsen og er med til at sætte kursen i en bestyrelse eller løser en række vigtige opgaver.

Én ud af tre! Som bruger sin fritid på at organisere tiltag for andre og få et hverdagsdemokrati til at fungere! De er - modsat habit-banditterne - med til at få samfundet til at hænge sammen. De skaber gode liv i lokalområder og tillid mellem mennesker. Sammenhængskraft.

Nogle af de mange frivillige driver de utallige Facebook-grupper – fra 'Beder-Malling Bazaaren' til 'Alle os med hælspore'. Som administratorer og ordstyrere lægger de kræfter i at skabe gode digitale mødesteder, hvor man kan få inspiration til sin hobby, hjælp til at løse familiekonflikter eller måske hjælp til mad sidst på måneden.

Og ifølge en undersøgelse af digitale frivillige, som Analyse & Tal og TrygFonden for nylig udgav, lader det til, at når det er borgere, der sætter tonen, er der betydeligt mindre had og færre sproglige angreb i grupperne, end der fx er på politikeres og mediers Facebook-sider.

I hverdagsdemokratierne får vi trænet vores demokratiske muskler. Her lærer vi en ansvarlighed over for hinanden, som de dér suspekterede habittyper åbenlyst ikke har lært. Det er vores særlige styrke.

Så hurra for hverdagsdemokratierne! Og god læselyst.

Jonna Toft

”Data kan ikke stå alene, men kan give et godt afsæt for en dialog, når man har konteksten med,” sagde Marlene Bjerre, Skanderborg Kommune, da hun ved Idrætsmødet i Aalborg fortalte om kommunens brug af data.

Data giver bedre fordeling af haller

I Skanderborg Kommune fordeler man nu haltider efter data om foreningernes medlemstal. Det giver gennemsigtighed, en mere fair fordeling og bedre udnyttelse.

Af Jonna Toft, journalist

Øget brug af data, også på fritidsområdet, er en klar tendens i rigtig mange kommuner. I Skanderborg Kommune er man begyndt at bruge forskellige former for data til fordelingen af haltider.

”Nu lægger vi foreningernes medlemstal offentligt frem, og det har ført til nogle mere stille

halfordelingsmøder. I foreningerne er ingen uenige i, at børnehold skal have førsteret til de bedste tider,” siger udviklingskonsulent Marlene Bjerre fra Skanderborg Kommune.

På Idrætsmødet i Aalborg gav hun et indblik i kommunens brug af data i den offentlige forvaltning.

I Skanderborg Kommune har man revideret retningslinjerne for anvisning af lokaler med det mål at skabe bedre udnyttelse af faciliteterne, at skabe mere sammenhæng mellem politik og praksis og at retningslinjerne passer til virkeligheden. De gamle var nemlig uaktuelle på en række punkter.

Derfor gik fritidsafdelingen i gang med at skabe overblik og bruge data om foreningernes medlemstal. Især hallerne i Ry og Skanderborg er under pres, men i enkelte mindre landsbyer er der ikke mangel på halkapacitet. Borgerne er dog ikke meget for at flytte sig fra en by til en anden for at bruge hallen, fortæller Marlene Bjerre, der godt kan forstå foreningernes dilemma:

”Vi må have respekt for, at en forenings identitet kan være fast forankret omkring en enkelt facilitet,” siger hun.

Børnehold har førsteret til de gode timer

Fritidsafdelingen startede med at inddele kommunen i fire zoner og få overblik over kapaciteten i hver zone.

”Hvilke faciliteter har vi? Og hvilke foreninger bruger dem? Her var det vores egne data, der skulle bringes i spil - altså de medlemstal, foreningerne indberetter til os, og de bookinger, vi har fra tidligere år,” fortæller Marlene Bjerre.

”Vores byråd har besluttet, at børneaktiviteter har førsteret til haltider i tidsrummet kl. 16-20. Voksentimer ligger ud over. Så vi opdelt medlemstallene i børn og unge under 18 år og voksne over 18 år.”

Målet var at regne ud, hvor meget haltid hver enkelt forening har krav på til henholdsvis børn og voksne i forhold til deres medlemstal i den specifikke idrætsgren.

Omregningsfaktor i spil

Forskellige slags idræt fylder ikke lige meget i en facilitet. Badmintonspillere kan hurtigt fylde en hal, fordi spillet er pladskrævende, mens

gymnastik kan have mange flere gymnaster i gang samtidig.

Derfor har Skanderborg Kommune gennem flere år brugt en omregningsfaktor. Den kan blandt andet sikre, at der gives mere tid i haller og sale til foreninger med indendørs idræt frem for til foreninger med udendørs idræt, f.eks. fodbold. Omregningsfaktoren er dog blevet tilpasset, da idrætsbilledet har ændret sig, blandt andet er gymnastikken rykket ind i hallerne.

”Vi proppede alle haller og sale på mere end 100 m² og alle foreningernes medlemstal ind i et kæmpestort regneark. Gymnastiksale talte også med – men kun med en faktor 0,5, fordi der ikke er så mange, der kan bruge de små gymnastiksale. Regnearket viste så, hvor mange timer den enkelte forening kan få, hvis alle haller og sale i hele kommunen udnyttes,” forklarer Marlene Bjerre.

Når man lægger data på bordet, er der mere ro om halfordelingen. Det er i mindre grad de foreningsledere, der råber højest, som får de bedste haltider, forklarer Marlene Bjerre. Foto: Jonna Toft

Visionen om at udnytte alle haller og sale fuldt ud er god, men også lidt svær i praksis, måtte man sände:

”Nogle faciliteter egner sig ikke til alle aktiviteter. Foreningerne har deres redskaber og rekvisitter, som kan være temmelig besværlige at flytte fra et sted til et andet - og så er der hele spørgsmålet om foreningens og fællesskabets sociale liv. Det er sjovere at lave foreningsaktivitet på steder med liv og mulighed for at hænge ud efter træning, end i gymnastiksale på skoler,” forklarer hun.

Data afliver usandheder

Resultatet af processen er nu, at lokalefordelingen i højere grad tager højde for, hvor mange medlemmer foreningerne har, og hvilken alder de har. Nogle foreninger har fået bedre lokaler og tider. Andre oplever, at de ikke har fået de faciliteter, de helst ville have, til alle deres aktiviteter.

”Når man lægger data på bordet, er der mere ro om fordelingen. Foreningerne synes, det er fint at kende hinandens medlemstal – det afliver nogle af de fortællinger, de har om, hvor mange eller få spillere de andre foreninger har. Samtidig er de enige i, at børnehold skal have førsteret til de gode tider, og at udendørs idrætsgrene må nøjes med at få de tider indenfor, som andre ikke anvender,” siger Marlene Bjerre og tilføjer, at det nu i mindre grad er de foreningsledere, der råber højest, der får de bedste haltider.

Nu undersøger fritidsafdelingen hvordan billedet ser ud hos hver enkelt forening: Hvor stor en procentdel af deres tider ligger i deres yndlingsfacilitet?

”Data kan give vigtige informationer, men man skal huske at se på konteksten,” påpeger Marlene Bjerre. ”Hvis noget ser mærkeligt ud, er der nok en årsag. Vi havde f.eks. ikke fået registreret tre nye haller i Facilitetsdatabasen, og det rykkede hele billedet. Data er fine – men man skal stadig bruge sin fornuft. Og data er bedst som afsæt til en dialog,” siger hun.

Systemer taler ikke sammen

På Idrætsmødets sessioner om brugen af data i den offentlige forvaltning fremhævede flere deltagere, at det er en næsten uovervindelig udfordring, at systemerne ikke ’snakker sammen’. For eksempel registreres skolehalleres tider i Aula, mens haller til fritidslivet registreres i andre systemer – og de kan ikke kombineres.

Samtidig er det forskelligt, hvor meget data der findes om brugen af de enkelte faciliteter i en kommune.

”De fleste kommuner ved, hvor meget hallerne er booket, og flere har også investeret i fremfødesensorer eller på andre måder lavet optællinger af den faktiske brug af faciliteterne. Men det bliver kompliceret, når data fra forskellige systemer skal kobles, fx mellem fremfødesensorerne og bookingsystemerne,” fortæller Marlene Bjerre.

”Der er stor forskel på, hvilke systemer kommunerne anvender til bookinger, medlemsindberetninger og udbetaling af tilskud. Så kommunerne har også svært ved at sammenligne deres data med hinanden,” siger hun.

Kommunerne har også udfordringer med at anvende data fra det centrale foreningsregister, blandt andet fordi CFR ikke registrerer medlemstal for alle folkeoplysende foreninger.

En afstemning ved Idrætsmødet viste, at de største udfordringer for kommunerne i forhold til at bruge data er at have ressourcerne, dvs. tid og kompetencer, og at få adgang til at anvende data.

Intet nyt om 'hjemmehørende'-begrebet

I december-nummeret bragte vi en faglig artikel om 'hjemmehørende'-begrebet. Om en aftenskole er hjemmehørende i en kommune, er nemlig afgørende for, om den kan få tilskud til sine aktiviteter. Emnet har stor interesse blandt vore medlemmer; Der var 58 tilmeldte til det webinar om emnet, vi afholdt i januar 2024.

Men hvad skal der egentlig til, for at hjemhørskravet er opfyldt? Er det nok, at aktiviteterne foregår i kommunen – selv om aftenskolen fysisk ligger et andet sted? Hvad hvis en aftenskole udbyder aktiviteter i 16 kommuner, kan den så være 'hjemmehørende' i dem alle? Og hvad betyder det for tilsyn med skolen?

Henrik Koch Rasmussen, der er chef for fritidsområdet i Ringkøbing-Skjern Kommune og jurist, pegede i artiklen på, at ud fra lovens forarbejder og øvrige fortolkningsbidrag kan en aftenskole kun være hjemmehørende i én kommune, når det angår tilskud. Hvis

retstilstanden skal være en anden, bør Kulturministeriet skabe klarhed over området, påpegede han.

Men der er stadig usikkerhed på området – og det kommer formentlig til at fortsætte. En forespørgsel hos Kulturministeriet gav følgende svar:

”Kulturministeriet kan oplyse, at det efter folkeoplysningsloven er op til den enkelte kommune, ud fra den lokale kontekst, at fortolke lovens forskellige krav ifm. støtte, herunder også hjemhørskravet. Ministeriet vurderer løbende om, der er behov for yderligere afklaring.”

Læs eller gentlæs Henrik Koch Rasmussens artikel 'Kan en aftenskole være hjemmehørende i flere kommuner samtidig?' på <https://www.fritid-samfund.dk/artikler/>

Hvem skal have Folkeoplysningens Pris?

Frem til 21. juni kan der indstilles kandidater til Folkeoplysningens Pris, som Dansk Folkeoplysnings Samråd uddeler.

Kandidater kan være foreninger, organisationer, nye tiltag – eller en borger, som har igangsat et ekstraordinært folkeoplysende initiativ, der med stor gennemslagskraft har udviklet folkeoplysningen og skabt nye fællesskaber.

Med prisen følger 10.000 kr., der er øremærket til at udbrede det folkeoplysende initiativ.

Prisen uddeles den 30. oktober 2024 på Kosmopol i København til 'Folkeoplysningens Dag 2024', som arrangeres af DFS.

Har du en ide til den helt rigtige kandidat – så kan du indstille vedkommende på DFS' hjemmeside, www.dfs.dk

Hørt på Idrætsmødet: Måske skulle vi starte forfra med folkeoplysningsloven?

Folkeoplysningsloven er over 30 år gammel, og selv om den er rettet til nogle gange, er den grundlæggende skabt til et samfund, der så anderledes ud end i dag.

Og måske skulle vi starte helt forfra med en lovgivning til fritidsområdet. Fritids- og landdistriktschef Erik Kristensen fra Aalborg Kommune satte gang i et tankeeksperiment på Idrætsmødet:

”Det kunne være interessant at kaste loven op i luften og starte forfra. Tænk, hvis vi stoppede med at lave knopskydninger på den gamle lov og i stedet så på: Hvad skal en lovgivning for fritidsområdet indeholde? Hvad skal den give kommunerne mulighed for at bakke op om?”

Folkeoplysningsloven er meget liberal, i hvert fald på foreningsområdet, og sammen med kommunalfuldmagten giver den mulighed for, at kommunerne kan virkelig meget.

”Det går jo meget godt. Men vi ville gerne have bedre muligheder for at støtte selvorganiserede grupper. Måske ville vi også gerne kunne give nogle foreninger tilskud til lønninger, så løncirkulæret skulle måske udvides til også at gælde foreninger. Reglerne for aftenskoleområdet er virkelig tunge at administrere, og nogle gange står den administrative

byrde ikke helt mål med tilskuddenes størrelse. Det kunne også være spændende, om vi kunne få mulighed for at graduere på lokaletilskud – så kunne vi i en helt anden grad lade energiforbruget spille ind på tilskud,” uddybede han.

”Idrætten og hele civilsamfundet er spændt for en velfærdsdagsorden, og her kunne folkeoplysningsloven spille ind. Det kunne være et grundlag for at sætte lovgivningen i spil,” mente han.

Hør om Grundtvig i Sydstatene

Podcastserien ’På sporet af Grundtvig i Sydstatene’ giver et interessant indblik i, hvordan Grundtvig satte sig spor i det amerikanske samfund.

Journalisterne Søren Prehn og Joan Rask besøgte Sydstatene for at finde ud af, om Grundtvigs ånd lever på de amerikanske højskoler, der er i vækst som aldrig før.

Særligt én højskole, Highlander Folk School, fik stor betydning, den blev en central spiller i den amerikanske borgerrettighedsbevægelse. Her kom Martin Luther King, Rosa Parks, Pete Seegers, The Freedom Singers og mange flere af datidens mest markante og betydningsfulde personer.

Fortælling begynder med et solidt skulderklap til Grundtvig fra den tidligere amerikanske præsident, Barack Obama.

Podcastserien kan høres på de fleste podcasttjenester.

DR’s Grundtvig-kalender: Skal jeres events vises?

DR’s Grundtvig-tema breder sig på diverse sendeflader i denne tid med en dokumentar om Grundtvigs liv, podcast om Grundtvigs salmer og meget andet.

Aftenskoler, foreninger og andre, der holder events om Grundtvig eller om det vidt forgrenede aftryk, han satte, kan få deres events bragt i DR’s Grundtvig-kalender.

Skriv en mail til grundtvig@dr.dk

Se kalenderen på dr.dk.

Løkken Surf Klub er en af de seks foreninger, der er med i UNGE KVINDER-indsatsen. Den går ud på at få flere unge kvinder med i foreningsfællesskaber.

Foto: UNGE KVINDER.

Mere udvikling for pengene

Hjørring Kommunes Fritidsområde er i gang med at ændre kurs fra blot at uddele tilskud til at være en aktiv spiller, der sætter initiativer i gang og inviterer foreningerne til samarbejde. Omlægningen lykkes med små skridt og god dialog, fortæller Mads Søndergaard Thomsen fra Fritidsområdet.

Af Jonna Toft, journalist

Hvordan går man fra at være en tilskudskommune til at blive en aktiv spiller, der tager initiativer og sætter ny udvikling i gang?

Den proces arbejder man med på Fritidsområdet i Hjørring Kommune. Siden en ny fritids- og folkeoplysningspolitik i 2019 satte ord på, at kommunen skulle opleves som 'attraktiv, relevant og moderne', har fritids- og

folkeoplysningsudvalget arbejdet med, hvad dét betyder i praksis.

"Målet har ikke været at spare penge, men der er heller ikke tilført nye midler. Pengene skal bare bruges anderledes," fortæller faglig koordinator for Fritidsområdet Mads Søndergaard Thomsen.

I første omgang ville fritids- og folkeoplysningsudvalget lægge alle tilskud om på én gang, altså både lokale-, aktivitets-, kursus- og kørselstilskud. Men konsekvenserne blev for uoverskuelige for både forvaltning, politikere og foreninger, og det måtte droppes. Derfor valgte man i stedet at modernisere tilskudsordningerne bid for bid. Først kørselstilskud. Siden aktivitets- og kursustilskud. Og engang i fremtiden bliver den mest udfordrende del, lokaletilskud, måske også lagt om, hvis Fritids- og Folkeoplysningsudvalget vil det.

Fra kørsel til målrettede indsatser

Første ændring handlede om kørselstilskud – kommunen gav tidligere ca. 600.000 kr. årligt i støtte til kørsel til stævner mv. I 2021 blev puljen til kørsel beskåret med 150.000 kr. og dette beløb blev årligt afsat til mere målrettede indsatser, forklarer Mads Søndergaard Thomsen.

”Det betød, at vi kunne tage initiativ til tre satsninger i samarbejde med foreninger: En stærkere brobygning mellem skole og forening, at få flere unge ind i fællesskaber og at få flere aktive seniorer,” forklarer han. Indsatserne kørte i perioden 2021-2022.

I efteråret 2022 skulle fritids- og folkeoplysningsudvalget igen vælge nye målrettede indsatser for perioden 2023-2024 med en økonomisk ramme på 170.000 kr. pr. år.

Beløbet danner grobund for tre nye indsatser: Et foreningsværksted med ekstra fokus på frivillige ressourcer, bedre brobygning mellem daginstitution og forening, og så har kommunen indledt et samarbejde med DGI Nordjylland om at få flere unge kvinder ind i foreningsfællesskaber: ’UNGE KVINDER’. Begge parter har lagt 100.000 kr i satsningen, der betyder, at seks foreninger kan få 25.000 kr hver samt gode råd og vejledning om, hvordan de kan tiltrække flere unge kvinder. Målet er at få 100 unge kvinder mere ind i de seks foreninger.

”Vi vil gerne hjælpe foreninger i gang med fx at få kontakt til nye målgrupper, frem for at vente på, at de selv kommer i gang. Vi er gået fra at

Tilskud er vidt forskellige fra kommune til kommune

Tilskud til foreninger gives på 98 forskellige måder herhjemme, fordi folkeoplysningsloven lader det være op til den enkelte kommune at udstikke tilskudsprincipperne.

Loven siger blot, at der skal gives aktivitets-tilskud til børn og unge under 25 år, men hvad der ligger i ordet ’aktiviteter’, fastsættes lokalt, og der er heller ikke fastlagt en sats, som kommunen skal leve op til. Dermed er det vidt forskelligt fra kommune til kommune, hvor meget foreninger modtager i tilskud.

Hjørring Kommunes tilskudsmodel, som vi beskriver her, er formentlig ikke unik.

være reaktive til at være proaktive,” siger Mads Søndergaard Thomsen og tilføjer, at i Fritidsområdet vil man gerne opleves som en attraktiv samarbejdspartner for foreningerne, ikke bare som en kontrolinstans.

”Min oplevelse er, at foreningsfolkene synes, det er skønt, når vi ringer. Vi er kommet til at kende mange flere frivillige fra foreningerne – ikke kun de stærke ildsjæle, der kommer til os med store projekter, men også de mere almindelige frivillige, der godt vil være med til at lave et enkelt skoleforløb i en forening eller prøve at få flere piger ind på deres hold. Vi har fået en bredere vifte af gode relationer, og det får mange ting til at glide lettere,” fortæller han.

Aktivitetstilskud prioriteres anderledes

Det er ikke kun kørselstilskud, der er ændret. Nu giver Hjørring Kommune også aktivitetstilskud til foreningerne efter nye kriterier.

Tidligere prioriterede kriterierne holdidræt: Hver deltager under 25 år udløste i holdidræt 422 kr, i individuel idræt 306 kr, i andre aktiviteter 199 kr – og ikke-godkendte aktiviteter

udløste 0 kr. Argumentet for den gamle prioritering var, at det var dyrere at arrangere holdidræt, men det har forvaltningen haft svært ved at finde et faglig belæg for.

”Vi hørte ofte fra gymnastik, svømning og badminton, der fik tilskud som ’individuel idræt’, at al deres aktivitet blev udført på hold. Så de kunne ikke rigtig se, hvorfor de skulle have mindre end fx fodbold og håndbold. Fritids- og folkeoplysningsudvalget blev sat i en svær situation, når de skulle vurdere aktiviteterne: Fx blev esport vurderet til at være ’andre aktiviteter’, men esport er anerkendt af DIF og DGI som idræt,” fortæller Mads Søndergaard Thomsen.

Efter dialogmøder og et stormøde med 100 foreningsrepræsentanter er tilskudsordningen nu ændret til, at man udelukkende ser på deltagerens alder, ikke på aktiviteten. Deltagere på 0-6 år udløser 250 kr. i tilskud til foreningen, og deltagere på 7-24 år udløser 375 kr. Dette indføres de kommende år.

”I den nye ordning anerkender vi, at det er godt, at børn og unge er medlem i et fritidsfællesskab uanset aktivitetstype. Alle godkendte foreninger kan søge,” forklarer Mads Søndergaard Thomsen.

Hjørring Kommunes tilskudsmodel er formentlig ikke unik. Der er 98 forskellige måder at give aktivitetstilskud på herhjemme, fordi folkeoplysningsloven lader det være op til den enkelte kommune at udstikke tilskudsprincipperne. Andre kommuner kan have lignende principper for aktivitetstilskud – eller helt andre principper.

Enkelt og til at forstå

Den tidligere tilskudsordning har ofte været genstand for diskussioner i Hjørring Kommune. Men hvordan ændrer man på noget, der kan udgøre det økonomiske fundament for nogle foreninger?

Omlægningen af aktivitetstilskud betyder, at nogle foreninger mister op til ca. 50.000 kr årligt. Det gælder især fodboldklubber og andre holdsportsklubber.

”Holdsportsklubberne synes, det er træls. Men vores foreningsrepræsentanter i Fritids- og Folkeoplysningsudvalget nikkede til den nye model, fordi den lever op til de principper, som udvalget mente var de væsentligste: Enkelt, letforståeligt og inddragende,” siger Mads Søndergaard Thomsen.

Mads Søndergaard Thomsen

Ud over aktivitetstilskud, der udgør cirka 4,8 mio. kr. for kommunen årligt, er der også ændret på kursustilskud, som udgør 0,7 mio. kr. Kursustilskud var tidligere bundet op på aktivitetstilskuddet: Foreningen kunne få 15 pct. af aktivitetstilskuddet til kurser. Det betød, at foreninger med mange børn og unge, og særligt inden for holdsport, fik langt det meste af puljen.

Nu kan foreningerne få 75 pct. af kursusudgifterne dækket op til en ramme på 10.000 kr. pr. person pr. kursus. Alle godkendte foreninger kan søge kursustilskud – også dem, der ikke har et børne- og ungearbejde.

”Nu anerkender vi, at der også er brug for dygtige instruktører og trænere i de foreninger, som gør en indsats for voksne og seniorer,” påpeger Mads Søndergaard Thomsen.

Kun lokaletilskud er der indtil videre ikke ændret på. Lokaletilskud er det økonomisk tungeste og formentlig også det vanskeligste område at indføre ændringer på, tilføjer han:

”Fritids- og Folkeoplysningsudvalget har initiativretten. Vores erfaring er, at med små skridt og en løbende dialog med foreningerne er der gode muligheder for at komme godt i mål.”

Nye ideer skal boble i Roskilde

Med 'Folkeoplysningens laboratorium' håber FOU i Roskilde at skabe nye samarbejder og afprøve nye hjørner i fritidslivet

Af Jonna Toft, journalist

Utraditionelle samarbejder og nye aktiviteter kan få et kærligt skub fremad med både sparring og et konkret tilskud i Roskilde Kommune. Her har folkeoplysningsudvalget etableret 'Folkeoplysningens Laboratorium'.

"Det kan hurtigt gå sådan, at udvalget mest arbejder med godkendelse af nye foreninger og bevillinger til forskellige tiltag. Vi ville gerne finde en metode til at understøtte udvikling," forklarer formand for folkeoplysningsudvalget Jesper Kejlhof. Med en baggrund i FDF repræsenterer han spejdere og religiøse foreninger i udvalget.

I Folkeoplysningens Laboratorium kan nye initiativer søge penge fra kommunens Start- og Udviklingspulje, som i år er på ca. 350.000 kr. Desuden kan de få hjælp og sparring fra otte ambassadører, der selv er frivillige, og som har erfaringer og viden inden for bl.a. bestyrelsesarbejde, fondssøgning, lovgivningen med mere.

Ambassadørerne blev fundet i løbet af efteråret og deltog hen over vinteren i tre workshops, hvor de blev klædt på til opgaven. Projektet er fortsat i sin vorden – der var kick off-arrangementer tre steder i kommunen i maj.

Koordinering kan give nye muligheder

"Folkeoplysningsloven giver jo vide rammer for fritidslivet. Måske kan noget laves på en anden måde, der fungerer bedre i den tid, vi lever i nu. Aftenskolerne er udfordret af, at de især tiltrækker de ældre generationer. Foreninger kunne også komme bredere ud til flere med deres tilbud. Måske kan nogle have gavn af at

samarbejde?" siger Jesper Kejlhof og giver et konkret eksempel:

"Når børnene går til svømning, og forældrene alligevel bare sidder og venter – så kunne de måske gå ind i et lokale i svømmehallen og få aftenskoleundervisning i yoga eller fransk? Alt, det kræver, er koordinering og måske noget fælles kommunikation," siger han.

"Hvis vi i højere grad kan tænke på kryds og tværs og hjælpe initiativtagerne med at koordinere, så kan der opstå noget nyt. Vi har fx en disc golf-forening, som gerne vil kobles sammen med nogen, der laver naturformidling, så de kan tilbyde aktiviteter sammen. Håbet er, at 1 plus 1 giver 3," forklarer han.

Samarbejde mellem foreninger og skoler har været i gang længe i Roskilde Kommune, og på sundhedsområdet er der samarbejder på vej mellem sundhedsafdelinger og aftenskoler.

I Folkeoplysningens Laboratorium, i daglig tale FolkeLab, kan foreninger og aftenskoler, der ønsker nye samarbejdspartnere, lægge et opslag ind på Laboratoriets hjemmeside under www.ViSkaber.Roskilde.dk. Her kan de også finde ambassadører til sparring.

Selv om Laboratoriet er nyt, har det allerede ført til et enkelt nyt initiativ: Et bordtennis-initiativ for psykisk sårbare.

Eksperimenterne i laboratoriet følges af Videncenter for Folkeoplysning, som vil analysere og formidle resultaterne.

Fremgang og flere kurser i Fritid & Samfund

Fritid & Samfund er i udvikling med flere kurser, større omsætning, større synlighed og planer om en ny hjemmeside. Ved repræsentantskabsmødet fik foreningen også nye, tidssvarende vedtægter.

Af Jonna Toft, sekretariatschef

Repræsentantskabsmødet i Fritid & Samfund 22. maj 2024 bar præg dels af, at foreningen er i udvikling – og dels af, at deltagerne, altså repræsentanterne fra de mange medlemskommuner og -foreninger, er travle mennesker.

Faktisk måtte bestyrelsen ændre mødet til en online udgave en uge før, at vi skulle have været samlet i Ubberud på Fyn til fysisk møde. Men der var for få tilmeldte til, at det gav mening.

Da det blev meldt ud, at man kunne deltage i repræsentantskabsmødet online, kom der lidt flere tilmeldinger, og vi endte med at være 18 deltagere. Medlemsmødet, hvor prof.emer. Bjarne Ibsen skulle fortælle om ny viden om frivillighed, blev aflyst.

Mere samarbejde og synlighed

Det var en lidt trist baggrund at mødes på – men ikke desto mindre bar repræsentantskabsmødet præg af, at der er udvikling og fremgang i foreningen.

Formand Søren Gøtzsche sagde i sin beretning:

”Foreningen er efter min opfattelse mere aktiv på det nationale niveau end i de seneste par år. Vi har fremgang. Der er afviklet flere kurser, og vi er blevet mere synlige udadtil. Vi deltager i et samarbejde med Det Kriminalpræventive Råd, er en del ude i kommuner og foreningssamvirker, og Jonna og jeg har deltaget i Idrætsmødet og VIFO/IDAN’s konferencer.”

”Vi har et rigtigt godt samarbejde med Dansk Folkeoplysnings Samråd, som blandt andet støtter en udvikling af vores hjemmeside, og vi har et tæt samarbejde med IdrætsPlatformen

om blandt andet et tilmeldingssystem til kurserne,” sagde han og fortsatte:

”Vi deltager aktivt i den politiske diskussion om folkeoplysningen og de lokale politiske vilkår. I forbindelse med den lokale administration i kommunerne, opfatter jeg en generel tendens til, at der laves flere lokale ordninger og tilskudsmodeller. Jeg forventer et øget fokus på de muligheder, der ligger i at anvende bestemmelserne i kommunalfuldmagten i forbindelse med støtte til foreningsaktiviteterne.”

I 2023 holdt Fritid & Samfund syv kurser rundt om i landet. Der bliver flere i 2024: Vi har allerede afholdt fire kurser i foråret, hvoraf tre var stopfyldte med over 30 deltagere, og til efteråret er der nu programsat otte kurser forskellige steder i landet – med fire forskellige emner. Læs mere om det bagerst i bladet.

Omsætning er steget

Regnskabet for 2023 viste, at selv om driftsoverskuddet kun er steget fra 4.749 kr i 2022 til 6.626 kr i 2023, er omsætningen steget kraftigt:

I 2022 var driftsudgifterne på 366.165 kr og indtægterne på 370.914 kr, hvilket gav et overskud på 4.749 kr. I 2023 steg driftsudgifterne til 520.241 kr, og indtægterne steg tilsvarende til 526.867 kr – så overskuddet blev på 6.626 kr.

Dertil kommer, at foreningen har haft en bedre indtjening på sine værdipapirer i 2023 end i 2022. Det betyder, at vi i sidste ende kom ud af 2023 med et overskud på 15.719 kr, mens årets resultat i 2022 var et underskud på 26.278 kr.

Med andre ord: Det går i den rigtige retning. Fritid & Samfund skal ikke skabe et stort økonomiske overskud, men det kræver en solid drift at sætte nye tiltag i verden. Vi er godt på vej.

Vedtægter er nu moderniseret

Bestyrelsen har hen over det seneste år arbejdet med en modernisering af vedtægterne, så de svarer til den virkelighed, vi færdes i. Dette ret omfattende ændringsforslag blev vedtaget uden ændringer af repræsentantskabsmødet.

Det betyder, at foreningen nu har en ny formålsparagraf:

'Fritid & Samfund arbejder for at styrke folkeoplysningen og det frivillige foreningsarbejde i Danmark. Vi ønsker at fremme rammerne for det arbejde, der styrker det aktive medborgerskab, og at styrke den lokale fritids- og kulturpolitik i landets kommuner. Det kan bl.a. ske gennem vidensdeling, debat og kursusvirksomhed, der har til formål at højne vidensniveauet på folkeoplysningsområdet.'

Samtidig er vi gået fra at have et repræsentantskab til at være en forening med en bestyrelse. Det er nu 'årsmødet', der er den højeste beslutende forsamling.

Desuden blev det præciseret, at også landsforeninger kan melde sig ind som medlem, - noget som blandt andet flere oplysningsforbund for længst har gjort.

De nye vedtægter kan ses i deres helhed på Fritid & Samfunds [hjemmeside](#) under punktet 'organisationen'.

Nyt medlem i bestyrelsen

De nye vedtægter gav nogle mindre ændringer i valgproceduren, f.eks. har vi nu kun én revisor, som skal vælges hvert år, hvor der tidligere var to. Dette styrede dirigent Ole Larsen forsamlingen trygt igennem.

Bestyrelsen måtte sige farvel til Benedikte Marie Kaalund, sekretariatschef i FOF, der ikke ønskede genvalg. Som nyt medlem blev Henning

Kjærgaard, landsformand for FOF Danmark, valgt.

Bestyrelsen består således nu af:

- Søren Gøtzsche (genvalgt som formand), Furesø Kommune
- Henrik Koch Rasmussen (genvalgt), Ringkøbing-Skjern Kommune
- Mette Larsen, Rudersdal Kommune
- Ole Bested, AOF Hvidovre
- Henrik Christensen, DOF
- Henning Kjærgaard, FOF Danmark.

Suppleant: Flemming Bryde Thøgersen (genvalgt), Hvidovre Aftenskoleråd

Revisor: Vivian Glasdam Sørensen (genvalgt), Odense Kommune

Revisorsuppleant: Benedikte Marie Kaalund, FOF Danmark.

Hvem skal modtage mails fra Fritid & Samfund hos jer?

Send gerne mailadresser på dem, der skal modtage mails fra Fritid & Samfund til: fritid@fritid-samfund.dk

Husk også at sende mailadressen på en fælles postkasse a la 'fritid@xxxkommune.dk' eller 'mail@xxxaftenskole.dk'. Vi vil så gerne nå frem til jer!

Følg Fritid & Samfund på LinkedIn

Læs om nye kurser og nyheder fra folkeoplysningsområdet på vores LinkedIn-side.

Følg os – allerede nu! Vi er her: <https://www.linkedin.com/company/fritid-samfund>

Tag på kursus – sammen

Hos Fritid & Samfund kan aftenskolefolk, foreningsmennesker, embedsmænd fra kommunen og hele folkeoplysningsudvalg blive klogere på et emne sammen. Det giver dynamik og mulighed for at arbejde videre lokalt bagefter.

Af Jonna Toft, sekretariatschef

I fællesskab bliver vi klogere – det er filosofien bag, at vi i Fritid & Samfund holder kurser for en meget bred målgruppe: Her kan aftenskolefolk, foreningsfolk, konsulenter fra kommuner og alle andre, der har med folkeoplysningsområdet at gøre, tage på kursus sammen. Det giver nye vinkler og gode diskussioner, at der deltager personer med forskellig baggrund.

Som specialkonsulent Lotte Damgaard Ingvarsen fra Kultur og Idræt i Roskilde Kommune skrev, efter at hun havde deltaget i vores nye kursus 'Skab udvikling med fleksible tilrettelæggelsesformer og debatskabende aktiviteter' i januar:

"Først et stort tak for et godt og inspirerende kursus. Det var særlig godt, at deltagerne var

en blanding af aftenskolefolk og embedsmænd. Ikke sjældent kan der være lidt langt mellem aftenskolernes hverdag og embedsmandsværket, så det var godt at få kigget hinanden i øjnene ;-)."

Vi bakker op om, at der deltager flere fra samme organisation, ved at give yderligere 15 pct. rabat på kursusprisen – oven i den rabat, som medlemmer får i forvejen. Helt konkret betyder det, at et 5-timers kursus, der koster 1995 kr for ikke-medlemmer, kan fås for 1355,75 kr pr. person, hvis I er tre eller flere, der deltager sammen. Og så er mad og drikke inkluderet.

Sådan tilmelder du dig:

Find kursusbeskrivelse og tilmeldingslink på www.fritid-samfund.dk/kurser.

Kursusoversigt

Dato	Kursus	Sted	Tilmeld dig før:
17. 9. 2024 kl. 11-16	Godkendelse af folkeoplysende foreninger	Aarhus	5. 8. 2024
24. 9. 2024 kl. 16-21	Sådan skaber I udvikling i folkeoplysningsudvalget	Ringe	6. 9. 2024
10. 10. 2024 kl. 16-21	Sådan skaber I udvikling i folkeoplysningsudvalget	Aarhus	28. 8. 2024
21. 10. 2024 kl. 10-15	Godkendelse af folkeoplysende foreninger	Roskilde	29. 9. 2024
23. 10. 2024 kl. 10-15	Skab udvikling med fleksible tilrettelæggelsesformer og debatskabende aktiviteter	Roskilde	23. 9. 2024
12. 11. 2024 kl. 16-21	Sådan skaber I udvikling i folkeoplysningsudvalget	Ringsted	13. 10. 2024
18. 11. 2024 kl. 10-15	Kom godt rundt om administrationen af aftenskoler	Aarhus	6. 10. 2024
27. 11. 2024 kl. 10-15	Kom godt rundt om administrationen af aftenskoler	Ringsted	28. 10. 2024
22. 01. 2025 kl. 10-15	Skab udvikling med fleksible tilrettelæggelsesformer og debatskabende aktiviteter	Randers	19. 12. 2024

Kursus: Skab udvikling med fleksible tilrettelæggelsesformer og debatskabende aktiviteter

Aftenskoler kan skabe nye former for fleksibel voksenundervisning og få kommunalt tilskud til det, hvis de benytter sig af de muligheder, der ligger i folkeoplysningsloven under begrebet 'undervisning efter fleksible tilrettelæggelsesformer'. Men kun få aftenskoler benytter sig af muligheden, og der hersker usikkerhed både i voksenundervisningen og i kommunerne om, hvordan man helt praktisk kan gøre, og hvad der kan godkendes til tilskud.

Nu kan du blive klogere på, hvad 'fleksible tilrettelæggelsesformer' åbner af muligheder for aftenskolerne. Hvad kan godkendes ifølge folkeoplysningsloven, og hvad kan ikke? Hvilke krav kan en kommune med god ret stille, når en aftenskole søger tilskud til denne undervisningsform?

Bag udtrykket 'fleksible tilrettelæggelsesformer' ligger, at skolerne f.eks. kan lave studiekredse uden en fast underviser, undervisning på klippekort eller e-læring. Aftenskolerne behøver ikke følge lærerløncirkulæret, som de skal ved traditionel undervisning, men kan bruge pengene på lokaler, annoncering og visse former for materialer - og få tilskud til det. Det vil du høre mere om på kurset.

Vi kommer også kort ind på en anden udviklingsmulighed for aftenskoler, nemlig puljen til debatskabende aktiviteter.

Målgruppe:

Ledere og medarbejdere på aftenskoler, medarbejdere i kommuners fritidsafdelinger, medlemmer af folkeoplysningsudvalg, medarbejdere og folkevalgte i organisationer på området m.fl.

Hvor og hvornår:

- **Onsdag 23. oktober 2024 kl. 10-15 i Roskilde Kongres- og Idrætscenter**
Tilmeldingsfrist: 23. september 2024. [Tilmeld dig her](#).
- **Onsdag 22. januar 2025 kl. 10-15 i Arena Randers**
Tilmeldingsfrist: 19. december 2024. [Tilmeld dig her](#)

Find også Fritid & Samfunds kurser og tilmeldingslinks på: <https://www.fritid-samfund.dk/kurser/>
OBS: Tilmelding er bindende efter tilmeldingsfristens udløb. Ret til ændringer forbeholdes.

Undervisere:

Vi har valgt at gennemføre kurset med to undervisere hver gang:

- Søren Gøtzsche, konsulent i Furesø Kommune, formand for Fritid og Samfund
- Anne Refsgaard, udviklingskonsulent i DOF.

Kursuspris inklusive mad og drikke:

1595,-* kr for medlemmer af Fritid & Samfund.

1995,- kr for ikke-medlemmer.

**Hvis I deltager med tre personer eller flere fra samme kommune eller organisation, opnår I rabat på 15% af deltagerprisen, forudsat at kommunen/organisationen er medlem af Fritid & Samfund. Prisen lander således på kun 1355,75 kr pr. person.*

Vi håber at se dig,
Venlig hilsen fra Fritid & Samfund.

Nyt kursus - hvad siger deltagerne?

I foråret holdt Fritid & Samfund for første gang to kurser om fleksible tilrettelæggelsesformer og debatskabende aktiviteter; Den 14. marts i Hillerød med 18 deltagere og den 9. april i Vejle med 32 deltagere. Vi har kun fået positive tilbagemeldinger – læs nogle af dem her:

Relevant – og gode undervisere

Lone Dalgaard Mikkelsen, kultur- og fritidskoordinator i Varde Kommune, deltog på kurset i Vejle. Hun skriver:

”Det var et rigtig givende kursus:

- Relevant og efterspurgt indhold
- Gode undervisere, der supplerer hinanden godt og er godt inde i emnerne fra hver deres vinkel.
- Godt med både repræsentanter fra kommuner og aftenskoler på holdet – det giver god sparring og flere vinkler på en sag, og der kommer gode eksempler fra flere sider på noget, der virker eller ikke virker.
- Fine og hyggelige rammer og god forplejning.”

God sparring på tværs

Tina Nørgaard Sørensen, specialist i Center for Dagtilbud, Skoler, Fritid og Idræt i Helsingør Kommune, deltog på kurset i Hillerød. Hun skriver:

”Det var et meget inspirerende kursus, som åbnede for nye muligheder for aftenskolerne. Vi var en god blanding af folk fra kommuner og aftenskoler, og der var en åben dialog og god sparring.

Det fungerer rigtig godt, at der er folk fra begge sider, fordi vi hver især får et indblik i hverdagens udfordringer hos hinanden. Kommunerne får en forståelse for, hvad aftenskolerne/foreningerne bakser med, og

aftenskolerne/foreningerne får en forståelse for, hvad kommunerne bakser med.

Jeg kunne dog godt have tænkt mig, at der var lidt mere tid til at gå i dybden med de debatskabende aktiviteter.”

Ukendt og ubetrådt område

Lotte Damgaard Ingvartsen, specialkonsulent i Roskilde Kommunes Kultur og Idræt, deltog på kurset i Hillerød. Hun skriver:

”Stort tak for et godt og inspirerende kursus. Det var særlig godt, at deltagerne var en blanding af aftenskolefolk og embedsmænd. Ikke sjældent kan der være lidt langt mellem aftenskolernes hverdag og embedsmandsværket, så det var godt at få kigget hinanden i øjnene ;-)

Jeg deltog på kurset, da fleksible tilrettelæggelsesformer er et ukendt og nærmest ubetrådt område for vores aftenskoler og forvaltningen i Roskilde Kommune. I forvaltningen har vi ofte undret os over, at fleksible tilrettelæggelsesformer ikke bruges af aftenskolerne, som begrundes denne undervisningsform med økonomiske udfordringer. Så det var fint at få regneeksempler på fleksible tilrettelæggelsesformer, blot for at få en bedre indsigt i de økonomiske forhold, som kan være en barriere for aftenskolerne. Det eneste, jeg måske kunne have ønsket lidt mere af på kurset, var flere eksempler fra aftenskoler på, hvad de udbyder som fleksible tilrettelæggelsesformer, og hvad skolerne får ud af det.”

Kursus: Godkendelse af folkeoplysende foreninger

Hvad skal der til, for at en forening kan godkendes som 'folkeoplysende' efter folkeoplysningsloven? Lovens rammer tolkes vidt forskelligt i kommunerne, og som medarbejder i en kommune eller som medlem af et folkeoplysningsudvalg (eller andre §35.2-udvalg) kan man let komme i tvivl.

Nu kan du blive klogere på godkendelsen af folkeoplysende foreninger på dette kursus, som Fritid & Samfund står bag.

Kurset afholdes:

- **Tirsdag 17. september 2024** kl. 11-16 i DGI-huset i Aarhus.
Tilmeldingsfrist mandag 5. august 2024.
- **Mandag 21. oktober 2024** kl. 10-15 i Roskilde Kongres- og Idrætscenter.
Tilmeldingsfrist 3. oktober 2024.

Målgruppe:

- Medarbejdere i kommuners fritidsafdelinger (primær målgruppe)
- Medlemmer af folkeoplysningsudvalg og andre §35.2-udvalg (foreningssamvirker, aftenskolesamvirker mv.)
- Medarbejdere og folkevalgte fra organisationer på området – og alle andre interesserede.

Underviser:

Vivian Glasdam Sørensen, fuldmægtig i Odense Kommunes afdeling for Fritid, Vej og Park.

Kursuspris - inkl. mad og drikke:

1595,-* kr. pr. person for medlemmer af Fritid & Samfund.

1995,- kr. pr. person for ikke-medlemmer.

**Deltager i tre personer eller flere fra samme kommune, opnår i rabat på 15 pct. af deltagerprisen, hvis kommunen er medlem af Fritid & Samfund.*

Tilmelding:

Find link på www.fritid-samfund.dk/kurser eller på <https://idraetsplatformen.nemtilmeld.dk/>.

Tilmeldingen er bindende efter tilmeldingsfristens udløb. Ret til ændringer forbeholdes.

Kursets indhold:

Når der lander en ansøgning om godkendelse i en kommunal indbakke fra fx en fitnessklub, en kogræsserforening, den lokale naturistforening, den indiske forening eller en internetbaseret forening, går overvejelserne i gang. Kan den godkendes som en folkeoplysende forening og dermed få mulighed for at få tilskud efter folkeoplysningsloven? Hvad nu, hvis der ikke er ledige eller egnede lokaler til rådighed?

På dette kursus gennemgår vi, hvad folkeoplysningsloven og dens for- og efterarbejder siger om godkendelse, og vi drøfter de retningslinjer, som forskellige kommuner lægger til grund, når de godkender foreninger.

Vi arbejder bl.a. med følgende temaer:

Tilrettelæggelsesformer

- Har tilrettelæggelsen af aktiviteterne betydning for en godkendelse?

Vedtægter

- Hvilken betydning har foreningens vedtægt? Vi undersøger forskellige formuleringer.
- Er der demokrati i foreningen?
- Har børn indflydelse selv eller via deres forældre? Og skal de have det?
- Hvad vil I gøre, hvis I er i tvivl om den demokratiske proces i foreningen?

Referater

- Læser I referater fra foreningernes generalforsamlinger?
- Skal vi arbejde med tillid eller kontrol?

Tilsynsbesøg

- Overholder I jeres tilsynspligt, og hvordan sker det? Foregår det skriftligt?

Dokumentation

- Hvordan sikrer I, at dokumentation for foreningens virke er på plads?
- Hvordan offentliggøres regnskaber hos jer?
- Giver digitaliseringen problemer og udfordringer?
- Digitale postkasser – anvendes de?

GDPR og webtilgængelighed

- Hvad betyder GDPR for jeres arbejde ift. offentliggørelse af regnskaber, kontaktpersoner i foreninger m.m.?
- Er jeres hjemmeside og materiale, fx vejledninger, tilgængelige på hjemmesiden?

Cases

- Vi arbejder med to-tre 'prøvesager' i grupper.

Vi håber, at kurset gør det nemmere at godkende foreninger, og at I fremover har et godt grundlag at trække på og et netværk, hvis der opstår tvivl. Tvivl er svær at undgå, for der dukker hele tiden nye aktiviteter op, og dermed nye foreninger.

Indtil ca. en uge før kurset kan I sende spørgsmål og cases til fritid@fritid-samfund.dk. Så vil underviseren forsøge at komme omkring de indsendte emner. Der kan naturligvis også stilles spørgsmål på dagen.

Vi håber at se dig,
Venlig hilsen fra Fritid & Samfund.

Kursus: Sådan skaber I udvikling i folkeoplysningsudvalget

Hvordan kan folkeoplysningsudvalget eller et andet §35.2-udvalg skabe udvikling og nytænkning på fritidsområdet i din kommune? Hvordan kan udvalget få politisk indflydelse på fritidspolitikken? Og hvordan kan de to hovedområder, foreningsliv og voksenundervisning, lære af hinanden, støtte hinanden og supplere hinanden lokalt? Det bliver du klogere på på dette kursus.

Målgruppe:

- Medlemmer af folkeoplysningsudvalg og andre §35.2-udvalg.
- Fritidskonsulenter og andre medarbejdere i kommuners fritidsafdelinger.
- Repræsentanter fra foreninger og organisationer m.fl.

Undervisere:

- Kai Raun: Har arbejdet med folkeoplysningsområdet hele sit liv i bl.a. Allerød Kommune og været formand for Fritidssamrådet og for Fritid & Samfund.
- Søren Gøtzsche: Konsulent i Furesø Kommune med fagområdet folkeoplysning, foreningsjura og lovforklning. Rådgiver bl.a. om idræts-, fritids- og folkeoplysningspolitik. Formand for Fritid & Samfund.

Hvor og hvornår:

- **Tirsdag 24. september 2024 i IC Midtfyn i Ringe** kl. 16.00-21.00.
Underviser: Kai Raun.
[Tilmeld dig her](#) – tilmeldingsfrist: 6. september 2024.
- **Torsdag 10. oktober 2024 i DGI-huset i Aarhus** kl. 16.00-21.00.
Underviser: Søren Gøtzsche.
[Tilmeld dig her](#) – tilmeldingsfrist: 28. august 2024.
- **Tirsdag 12. november 2024 i Danhostel Ringsted Vandrerhjem** kl. 16-21.
Underviser: Kai Raun.
[Tilmeld dig her](#) - tilmeldingsfrist 13. oktober 2024.

Find også Fritid & Samfunds kurser og tilmeldingslinks på: <https://idraetsplatformen.nemtilmeld.dk/>

Kursusindhold:

Folkeoplysningsudvalget og indflydelse:

- Hvad er intentionen med at have et folkeoplysningsudvalg i en kommune?
- De 6 faste elementer i folkeoplysningspolitikken.
- Hvad kan folkeoplysningspolitikken indeholde ud over de 6 obligatoriske emner?
- Er jeres folkeoplysningspolitik god nok? På hvilke områder bliver den brugt/ikke brugt?
- Armslængdeprincippet: Hvor og hvordan kan udvalget få indflydelse og skabe udvikling?

Samarbejdet mellem de to hovedområder:

- På hvilke områder kan de to hovedområder inspirere og hjælpe hinanden?
- Er der barrierer for samarbejdet i udvalget?

- Hvilke faktorer er vigtige for, at der bliver et godt samarbejde i udvalget?

Udvikling – hvad og hvordan:

- Skal det være nemmere at være forening og få tilskud? Hvordan?
- Skal der være mindre administration for foreningerne?
- Skal det være lettere at få adgang til lokaler for foreninger og selvorganiserede?
- Hvordan sikrer I, at tomme lokaler kan bruges af andre?
- Hvordan kan det blive lettere for selvorganiserede udøvere at søge tilskud?
- Ønsker I at synliggøre værdien af det frivillige arbejde? Hvordan?
- Hvad er jeres mål frem til kommunalvalget i 2025?

Deltagerne har mulighed for at sende spørgsmål til underviseren indtil ca. 10 dage før kurset på fritid@fritid-samfund.dk.

Kursuspris inklusive mad og drikke:

1595,-* kr for medlemmer af Fritid & Samfund.

1995,- kr for ikke-medlemmer.

**Deltager I tre personer eller flere fra samme kommune eller organisation, opnår I rabat på 15% af deltagerprisen, hvis kommunen/organisationen er medlem af Fritid & Samfund.*

OBS: Tilmelding er bindende efter tilmeldingsfristens udløb. Ret til ændringer forbeholdes.

Hvad siger deltagerne?

Berigende at møde andre

Erik Kristiansen deltog i kurset 'Skab udvikling i folkeoplysningsudvalget' 31. januar i Hillerød sammen med alle medlemmerne af folkeoplysningsudvalget i Gladsaxe Kommune, og han er også medlem af folkeoplysningsudvalget i Lyngby-Taarbæk Kommune:

”Kursusindholdet var meget relevant, og det var berigende at møde medlemmerne fra de andre folkeoplysningsudvalg. Underviseren, Kai Raun, havde stor viden om arbejdet i udvalgene i kraft af hans konkrete erfaringer. Der var en fin balance mellem oplæg og drøftelser i grupperne, og det fungerede godt, at vi sluttede med at komme med bud på, hvad vi ville arbejde med i 2024 og 2025. Jeg kunne godt tænke mig at se flere konkrete eksempler på sager, der er arbejdet med i

forskellige udvalg, både med succes og med fiasko.

Absolut inspirerende

Steen Jørgensen, medlem af et folkeoplysningsudvalget i Hvidovre Kommune, deltog i Fritid & Samfunds kursus 'Skab udvikling i folkeoplysningsudvalget' 31. januar i Hillerød:

”Jeg synes, det var et godt kursus med en god blanding af orientering fra et langt liv med folkeoplysning til inspiration for de forskellige deltagere. Det var godt, at der både var politikere, administration og repræsentanter fra forskellige områder med som deltagere. Alle bidrog med erfaringer, spørgsmål og nysgerrighed. Absolut inspirerende for min deltagelse i folkeoplysningsudvalget fremover.”

Kursus: Kom godt rundt om administrationen af aftenskoler

På dette kursus går vi i dybden med et enkelt område under folkeoplysningsloven: Administrationen af aftenskoler, altså den folkeoplysende voksenundervisning. Det er et område, der er detailreguleret i folkeoplysningsloven, men alligevel kan det opleves som temmelig indviklet.

Formålet med kurset er at give en grundlæggende indføring i folkeoplysningslovens regler om aftenskoler og at give nogle bud på, hvordan aftenskolen bedst kan administreres i henhold til de krav, som folkeoplysningsloven stiller.

Kursets indhold:

Vi kommer omkring en række temaer i løbet af de fem timer (inkl. frokost), som kurset strækker sig over:

Hvad kendetegner aftenskolen?

- a. Folkeoplysningstraditionen.
- b. Den relative frihed for offentlig styring.

Hvad skal der til, for at man kan blive en aftenskole i henhold til folkeoplysningsloven?

- a. Hvordan defineres den?
- b. Hvilke krav skal opfyldes?

Tilrettelæggelses og tilskudsformer

- a. Hvilke tilrettelæggelses- og tilskudsformer er der i henhold til loven?
- b. Hvordan kan de administreres så hensigtsmæssigt som muligt?
- c. Hvordan bliver de brugt - herunder udveksling af erfaringer.

Let administration af aftenskolen

- a. Hvornår er en deltager handicappet i forhold til undervisning, og hvordan er det løst i jeres kommune?
- b. Udviklingspuljer.
- c. Tildeling af tilskud.
- d. Den mellemkommunale udligning.

Lokaler

- a. Hvordan defineres et lokale i henhold til folkeoplysningsloven?
- b. Gennemgang af de forskellige typer af lokaler, der kan opnå tilskud.
- c. Hvad omfatter anvisningspligten, og hvordan bliver den brugt?
- d. Muligheden for at få tilskud til egne lokaler.

Stil spørgsmål inden kurset

Deltagerne har mulighed for at sende spørgsmål til underviser Henrik Koch indtil ca. en uge inden kurset på fritid@fritid-samfund.dk. Henrik forsøger at komme omkring alle spørgsmål i løbet af undervisningen. På den måde håber vi, at kurset bliver relevant og vedkommende for alle.

Målgruppe:

- Fritidskonsulenter og andre medarbejdere i kommuners fritidsafdelinger, der beskæftiger sig med aftenskoleområdet.
- Aftenskoleledere og bestyrelsesmedlemmer på aftenskoler og i den øvrige folkeoplysende voksenundervisning.
- Ansatte og medlemmer fra organisationer på området.

Underviser:

Henrik Koch, leder af fritidsområdet i Ringkøbing-Skjern Kommune. Henrik har mange års erfaring på området og er medlem af bestyrelsen i Fritid & Samfund.

Hvor og hvornår:

Vi afholder to enslydende kurser to steder i landet:

Mandag 18. november 2024 i DGI-huset i Aarhus, kl. 10.00-15.00.

Tilmeldingsfrist d. 6. oktober 2024.

[Tilmeld dig her.](#)

Onsdag 27. november 2024 i Danhostel Ringsted Vandrerhjem kl. 10.00-15.00.

Tilmeldingsfrist 28. oktober 2024.

[Tilmeld dig her.](#)

Tilmelding:

Find Fritid & Samfunds kurser og tilmeldingslinks på: <https://idrætsplatformen.nemtilmeld.dk/>
Tilmeldingen er bindende efter tilmeldingsfristens udløb. Ret til ændringer forbeholdes.

Kursuspris - inkl. mad og drikke:

1595,-* kr. pr. person for medlemmer af Fritid & Samfund.

1995,- kr. pr. person for ikke-medlemmer.

**Deltager i tre personer eller flere fra samme kommune, opnår i rabat på 15 pct. af deltagerprisen, hvis kommunen er medlem af Fritid & Samfund.*

Fritid & Samfund bruger NemTilmeld og samarbejder med IdrætsPlatformen om kursusadministration.

Vi håber at se dig,
Venlig hilsen fra Fritid & Samfund
tlf. 51207560, fritid@fritid-samfund.dk

www.fritid-samfund.dk
[Følg Fritid & Samfund på LinkedIn.](#)

Hverdagsdemokratier: Tal til eftertanke

Tre ud af fire er medlem

75 pct. af den voksne befolkning angiver at være medlem af mindst én hverdagsdemokratiske organisation. Mænd bruger oftere kræfterne i fx sportsklubber end kvinder – og kvinder er oftere engageret i socialt arbejde end mænd.

Ældre er mest med

Unge er stort set lige så ofte en del af hverdagsdemokratier som andre. Kun én gruppe skiller sig ud: Blandt ældre over 66 år er en lidt større andel engageret end i andre aldersgrupper.

Hver tredje er dybt engageret

34 pct. af den voksne befolkning er dybt engageret i hverdagsdemokratier. De støber kuglerne, er aktive og løser konkrete opgaver. De udgør kernetropperne, er måske med i ledelsen, og er aktivt med til at forme hverdagsdemokratierne. 15 pct. er formelt valgt ind i en ledelse.

Unge er også ledere:

18 pct. af unge under 30 år er uformelle ledere, der organiserer eller planlægger aktiviteter i

hverdagsdemokratier. Unge skaber retning på anden vis end gennem det formelle bestyrelseshierarki.

Solide kønsforskelle i ledelser

Hver femte mand og hver tiende kvinde er en del af en valgt ledelse i et hverdagsdemokrati. Der er altså en betydelig kønsforskel i toppen, hvor dobbelt så mange mænd som kvinder indtager pladserne i ledelserne. Gennemsnitligt består ledelserne af 65 pct. mænd og 35 pct. kvinder. Kun et fåtal af civilsamfundets aktører har taget konkrete værktøjer i brug for at skabe mere diversitet.

Social skævhed:

Jo længere uddannelse og jo højere indkomst – jo større er sandsynligheden for at deltage i et hverdagsdemokrati og for at sidde i en lokal bestyrelse.

Læs mere: Tænk tanken Mandag Morgen og TrykFondens undersøgelse 'Hverdagsdemokratier i fokus'.

Bestil et kursus, der er målrettet til jer

Vi arrangerer gerne lokale kurser for fx en kommunes folkeoplysningsudvalg og medarbejdere på fritidsområdet.

Kurset kan fx handle om folkeoplysningsloven, fritidspolitik eller om lokale udfordringer med lokaletilskud og anvisning af lokaler, - eller om hvordan man kan give tilskud efter kommunalfuldmagten.

Vi sammensætter indholdet i kurset ud fra jeres ønsker og behov.

Prisen varierer alt efter kursets længde og om I kan stille lokaler til rådighed mv.

Kontakt sekretariatschef Jonna Toft, fritid@fritid-samfund.dk

Kolofon:

Kultur&Fritid/Tidsskriftet Folkeoplysning udgives af Landsforeningen Fritid & Samfund, Skt. Pauls Kirkeplads 9B, 8000 Aarhus.

Redaktion: Jonna Toft (ansv. red.), sekretariatschef.

Fritid & Samfunds holdning udtrykkes i lederen. Øvrige artikler og indlæg udtrykker ikke nødvendigvis Fritid & Samfunds synspunkter. ISSN 1903-7317

Medlemsbladet kan downloades på hjemmesiden www.fritid-samfund.dk af medlemmer. Kodeord fås ved henvendelse på fritid@fritid-samfund.dk.